

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Finansdepartementet

Yttrande över promemorian Anpassningar till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och reglering av vissa andra säkerhetskrav

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Bakgrund och innehållet i förslaget

I promemorian föreslås en ny lag (2026:000) och en ny förordning (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Vidare föreslås ändringar i en rad lagar och förordningar, bland annat en lag om ändring i konsumentköplagen (2022:260) samt förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn. Förslagsställaren anger att det nya regelverket ersätter den reglering som har genomfört direktivet om allmän produktsäkerhet¹ och direktivet om farliga livsmedelsimitationer².

Förslaget om anpassningar till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anges innebära nya befogenheter och uppgifter för marknadskontrollmyndigheterna, bland annat vad gäller kontroll av att konsumentprodukter som tillhandahålls på den inre marknaden uppfyller gällande krav samt tillhörande sanktionsbestämmelser. Förslaget innehåller även bestämmelser om ansvariga marknadskontrollmyndigheter, centralt samordningskontor, nationell kontaktpunkt och domstolsprövning. Förslagsställaren anger att de bestämmelser som är direkt tillämpliga som en följd av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet inte redovisas i konsekvensutredningen. Konsekvensutredningen omfattar därför enbart de kompletterande nationella bestämmelserna.

Vidare föreslås ny lagstiftning om konsumenttjänsters säkerhet som innebär utvidgade skyldigheter och tillsynsbefogenheter. Förslagsställaren anger att många av de skyldigheter som förslaget innehåller redan följer av dagens regler i produktsäkerhetslagen, men att en nyhet i sammanhanget är skyldigheten för näringsidkare att i skadeförebyggande syfte granska och föra register över inkomna klagomål när det gäller skaderisker hos tillhandahållna tjänster.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet

² Rådets direktiv 87/357/EEG av den 25 juni 1987 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om produkter som, på grund av sina yttre egenskaper, kan förväxlas med andra produkter och härigenom utgöra en risk för konsumenters hälsa och säkerhet

Konsekvenser för företag

Förslagsställaren anger att EU-förordningen om allmän produktsäkerhet innebär nya skyldigheter för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser. Förslagsställaren redovisar inte konsekvenserna av de direkt tillämpliga bestämmelserna i EU-förordningen, men redogör dock kort för en sammanfattning av EU-kommissionens konsekvensanalys. Förslagsställaren anger att kostnaderna beräknas öka för näringsidkare inom unionen, bland annat med anledning av förslaget om återkallelseförfarande och nya skyldigheter gällande försäljning på internet. Dock förväntades även minskade kostnader på grund av ett mer enhetligt regelverk på produktområdet samt en förenklad standardiseringsprocedur. Kommissionen uppskattade i sin konsekvensanalys att kostnaderna för företagen i EU under det första tillämpningsåret skulle uppgå till 196,6 miljoner euro och de återkommande kostnaderna under följande år till 177,8 miljoner euro.³

Vad gäller de nationella kompletterande bestämmelserna, som konsekvensutredningen omfattar, anger förslagsställaren att bestämmelserna om sanktioner innebär ökade kostnader. Även om likartade sanktionsmöjligheter finns i dagsläget så innebär EU-förordningens bestämmelser att dagens sanktionssystem behöver ses över. Förslagsställaren anger att bestämmelserna kan innebära en större kostnad för aktören i det enskilda fallet. Förslagsställaren anger, vad gäller tillämpningen av bestämmelserna, att kommissionen utan kostnad ska förse ekonomiska aktörer med information om förordningen och tillhandahålla praktiska riktlinjer, med särskild hänsyn till behoven hos de aktörer som räknas som små och medelstora företag, om hur skyldigheterna ska fullgöras. Förslaget bedöms inte leda till några särskilda effekter på förhållandena mellan stora, medelstora och små företag.

Ett mycket stort antal företag av varierande storlek och branschtillhörighet anges beröras av förslagen om marknadskontrollmyndigheternas befogenheter och sanktionsmöjligheter, bland annat tillverkare, tillverkares representanter och importörer. Förslagsställaren anger att det inte är möjligt att närmare uppskatta hur många fysiska eller juridiska personer som berörs i egenskap av ekonomiska aktörer eller leverantörer av onlinemarknadsplatser.

Förslagsställaren bedömer att förslaget om en ny lag om konsumenttjänsters säkerhet får positiva konsekvenser för konsumentkollektivet och för näringslivet i stort genom att möjligheten att förebygga, utreda och beivra överträdelser på tjänstesäkerhetsområdet förbättras. Samtidigt bedöms den föreslagna skyldigheten att granska och föra register över inkomna klagomål när det gäller skaderisker hos tjänster medföra kostnader för berörda företag. Denna del av förslaget är en nyhet jämfört med dagens reglering och bestämmelserna kommer enligt förslagsställaren att omfatta en stor mängd tjänster. Samtidigt anges att berörda företag redan har långvarig erfarenhet av motsvarande uppgift i fråga om klagomål som rör skaderisker hos tillhandahållna produkter. Förslagsställaren anger att förslagets påverkan på berörda företags kostnader beror på redan utarbetade rutiner och vilken nivå säkerhetsarbetet befinner sig idag. Förslagsställaren anger att kostnadskrävande åtgärder som stärker säkerheten hos tjänster samtidigt bör leda till nytta för företagen genom en förbättrad kvalitetssäkring och att vissa merkostnader slutligen hamnar på de som köper tjänsterna. Konsekvensutredningen innehåller ingen kvantitativ uppskattning av förslagets påverkan på företagens kostnader.

³ SWD [2021] 169

Förslaget om en ny lag om konsumenttjänsters säkerhet väntas också få vissa effekter för företagen vad gäller sanktionsavgifter. Förslagsställaren anger att förslaget liknar dagens sanktionssystem men att sanktionerna, som är direktverkande, emellertid kan innebära en större kostnad för företag i enskilda fall. Vidare anges att förslaget innebär krav på större medverkan av företagen vid tillsyn. Kostnaderna för att bistå tillsynsmyndigheterna bör enligt förslagsställaren dock vara begränsade samtidigt som en mer effektiv tillsyn förväntas leda till rättvisare konkurrens på marknaden. Förslagsställaren bedömer att förslagen inte innebär några särskilda effekter på förhållandena mellan stora, medelstora och små företag, samtidigt som det anges att större företag kan ha lättare att hantera vissa kostnader än små företag.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Regelrådet konstaterar att konsekvensutredningen i flera delar innehåller tydliga beskrivningar, särskilt gällande alternativa lösningar, problemet samt vilken förändring som eftersträvas. Vidare ger konsekvensutredningen en god bild av de nationella kompletterande bestämmelsernas effekter för företagens kostnader, påverkan på konkurrenssituationen samt särskilda hänsyn till små och medelstora företag. Regelrådet konstaterar dock att konsekvensutredningen, vilket förslagsställaren också beskriver, enbart redovisar konsekvenser av de nationella kompletterande bestämmelserna och inte de konsekvenser som följer av EU-förordningens direkt tillämpbara bestämmelser. Regelrådet finner att samtliga konsekvenser för företag, inklusive effekter som uppstår till följd av direkt tillämpbar EU-rätt, ska utredas och redovisas, varför konsekvensutredningen i detta fall hade behövt kompletteras med dessa delar. Vidare konstaterar Regelrådet att bestämmelserna kan innebära särskilda bekymmer för små importerande företag och att det kopplat till detta finns konkurrensrelaterade aspekter som hade behövt utredas. Regelrådet finner således beskrivningen av påverkan på företagens kostnader, särskilda hänsyn till små och medelstora företag och påverkan på konkurrenssituationen för berörda företag bristfällig. Regelrådet vill dock lyfta fram att de kvalitativa beskrivningar som finns av de nationella kompletterande bestämmelsernas effekter för företag är väl genomförda.

Vidare konstaterar Regelrådet att beskrivningar av påverkan på företagens intäkter samt åtgärder för att begränsa förslagets kostnader eller andra effekter saknas, vilket är en brist. Beskrivningen av berörda företag innehåller viss information om berörda företags bransch, men saknar information om antalet berörda företag och deras storlek. Förslagsställaren anger att det inte är möjligt att närmare uppskatta antalet som berörs. Regelrådet finner att denna motivering hade behövt utvecklats kring skälen till varför det inte är möjligt att göra närmare uppskattningar. Regelrådet finner således beskrivningen av berörda företag bristfällig.

Regelrådet finner samtliga övriga delasppekter, utöver de som har nämnts ovan, tillräckligt tydligt redovisade och därmed godtagbara.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 11 mars 2026.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm (ordförande), Helena Fond, Hans Peter Larsson, Roland Sigbladh och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Erik Palm.

Anna-Lena Bohm

Ordförande

Erik Palm

Föredragande